

AAN DE WATEREN VAN ETHAM

Om de voortreffelijkheid van haar zielsbruidegom te schilderen bedient de bruid in het Hooglied van Salomo zich onder anderen, hoofdst. 2:3, van een beeld, als hij zegt: “Als een appelboom onder de bomen des wouds, zo is mijn Liefste onder de zonen;” en zij voegt er bij: “Ik heb grote lust in Zijn schaduw en zit er onder, en Zijn vrucht is mijn gehemelte zoet.”

Een appelboom overtreft de wilde bomen wel niet in uiterlijke gedaante, maar toch in zijn vrucht. Hebben ook de wilde bomen hun vrucht, zo is die toch niet voor mensen, maar voor de dieren des velds, die daarin hun voedsel en mesting vinden. Hebben de wilde een aanzienlijke gedaante, deze heeft zoveel te meer verkwikkends en liefelijks.

Wij stemmen toe, Christus Zelf en de ware christenen vertonen hier beneden een min schitterende gedaante dan de wereld, van welke, zoals Christus Zelf zegt, Zijn koninkrijk niet is. Want het is zelfs een rijk des kruises, en het kruis is op menigerlei wijze er aan verbonden. Toch komt het in het natuurlijke en geestelijke veel op de smaak aan. Wat bij de een de eetlust opwekt, walgt dikwijls een ander.

En gelijk de nieuwe mens een geheel ander gezicht en gehoor heeft, zo heeft hij ook een geheel andere smaak dan de oude mens. Ook hierin zijn zij tegen elkander. De oude mens walgt de eenvoudigheid des Evangelies, die de nieuwe zo welkom is. Voor de eerste wordt het spoedig vervelend, ja, alles kant zich zelfs er tegen, en de laatste wordt er nimmer van verzadigd; maar het is hem als het zout, dat bijna in geen spijs ontbreken mag, tenminste niet in die, aan welke volwassenen enigermate zich verzadigen moeten.

Dit lijdt geen twijfel of tegenspraak.

Hoe zal hij, die de nieuwe mens niet heeft, de smaak van de oude mens bezitten? De bruid had dien, en spreekt dien overeenkomstig. Buiten Christus, de Appelboom, beschouwde zij alles als wild, hard en onbruikbaar. Heeft en geniet zij Hem, dan kan zij al het overige missen, - heeft en geniet zij Hem niet, dan kan haar ook niets bevredigen. Zij moet Hem bezitten, anders is zij, gelijk vers 5 zegt: krank van liefde.

Zijn vrucht is voor haar gehemelte zoet. En welk een smakelijke vrucht is niet de vrede met God door onze Heere Jezus Christus. De vreugde en de rust in God als de verzoende Vader, het bevrijd zijn van het kwade geweten, het waarachtige hart, het volle geloof en de volledige liefde, die de vrees buitendrijft, het vertrouwelijk verkeer met God, zodat geest met Geest omgang heeft.

Daar zat zij. Zij had ook wel in duisternis en schaduw des doods gezeten. Er had ook wel, volgens hoofdstuk 4:8, van haar kunnen gezegd worden: “O bruid, kom bij Mij van de Libanon af!” Maar hoe lieflijk is het hier! Zo schenkt de Heere de Zijnen ook van tijd tot tijd hun Pniëls en liefelijke legerplaatsen, gelijk aan Israël te Elim.

Exodus 15:27

“Toen kwamen zij te Elim, en daar waren twaalf waterfonteinen, en zeventig palmbomen; en zij legerden zich aldaar aan de wateren.”

Bijna een maand lang zijn de kinderen Israëls nu op hun reis geweest, de vijftiende der eerste maand trokken zij uit Egypte en op denzelfde dag der tweede maand kwamen zij in die vrolijke legerplaats Elim. Het is die maand lang zonderling genoeg met hen gegaan, zo zonderling, dat zij onlangs bijna besloten hadden, de ganse reisbeschouwing op te geven, gelijk zij dan ook zelve begonnen het reizen moede te worden.

Van Remésés af ging het steeds rechts langs de naaste weg tot aan de Rode zee. Vandaar wordt het, helaas, nog niet beter. Het gaat aan deze zijde der Rode zee nog steeds rechts af. Eerst bij de negende legerplaats maken zij een wending links op Kanaän aan. Dat is toch verblijdend te horen. Het is waar, het gaat naar de verschrikkingen van Sinaï heen. Intussen, ook die gaan voorbij en daarachter gaat het toch weder rechts voort naar Kanaän. Nochtans wij wandelen in het geloof. Wij hebben nu eenmaal het besluit opgevat, mede naar Kanaän te reizen. Alzo voorwaarts, het ga dan zoals het wil, voorwaarts! Wij hebben ons laten overreden, dewijl Hij ons heeft overmocht; wij hebben Hem ons hart overgegeven.

Nu willen wij dan ook niet weigeren, onze ogen met welgevallen op Zijn wegen te vestigen, hoe zuur het ons ook vallen moge, Hij leide ons maar naar Zijn raad en neme ons eindelijk op in Zijn heerlijkheid, zo zullen wij op niets letten, al ware het ook dat ziel en lichaam moesten versmachten.

Al gaat het dan ook soms zeer kommerlijk, op een andere tijd gaat het weder lijdelijk, of zelfs liefelijk en zeer verblijdend. Maar dit wisselt gestadig af. Nochtans, de goedertierenheid duurt tot in eeuwigheid.

De geliefde kinderen Israëls zullen zich na het voorgevallene te Mara wel niet veel goeds voorspeld hebben. Maar ziet, het gaat hun boven verwachting. Nu zullen zij wel het vertrouwen gekoesterd hebben, dat het voortaan steeds beter gaan zou. Want zij hebben immers nu God leren kennen. Hij verlost uit de grootste nood, Hij weet raad, waar anders geen raad te vinden is. Waarom zou zich ook niet hetzelfde gedurig herhalen of vernieuwen? Toch gaat het hun daarop weder boven verwachting slecht!

Hoe! Mogen zij dan volstrekt niets verwachten, moeten zij den Heere slechts laten werken, zich geheel onvoorwaardelijk aan Hem overgeven, en noch in goede, noch in kwade dagen denken: Er komt geen verandering? Zo laat het zich geheel en al aanzien.

Zij komen alzo in de vijfde legerplaats, en deze heet Elim. Dat woord wijst op een meervoudig getal en betekent: de Sterken, de Helden, de Kloekmoedigen. Daarbij is El ook een der Goddelijke namen, en vooral van die namen, welke bij Jesaja, hoofdst. 9, aan het Wonderkind gegeven worden; daar er staat: El gibbor, sterke God; hoewel Luther overgezet heeft: Kracht, Held, hetwelk toch op hetzelfde neerkomt.

Het woord Elim herinnert ook aan Ram, dat een beeld der sterkte is, die de ram bijzonder in het hoofd heeft, en aan herten, die gaarne deze schaduwrijke, vrolijke en waterachtige plaats bezochten, en zich daar ophielden. Deze plaats wordt door oude en nieuwe schrijvers als bijzonder aangenaam vermeld.

Haar bekoorlijkheid wordt ook zekerlijk daardoor buitengewoon verhoogd, dat zij in het midden ener uitgestrekte, onvruchtbare woestijn ligt, alsof zij door een wonder daar was gelegd, als een bewijs der Goddelijke almacht, die temidden van zulk een eenzame woestenij een lusthof aangelegd had.

In latere tijd heeft een Engels reiziger in die plaats nog negen heldere waterfonteinen aangetroffen, de drie anderen waren gevuld met zand. Maar palmbomen stonden er enige duizenden. Zozeer had zich hun getal vermeerderd, tenzij Mozes slechts melding maakt van die zeventig, als de voornaamste, zonder daarmee te willen zeggen, dat er geen andere meer geweest zijn.

Palmbomen behoren tot de merkwaardigste voortbrengsels van het plantenrijk in het Oosten; dikwijls worden zij in de Schrift vermeld. “De rechtvaardige zal groeien als een palmboom,” Psalm 92. En de Bruidegom vergelijkt ook Sulamith daarmee, Hoogl. 7.

Het is een boom, die zeer smakelijke en verkwikkelijke vruchten oplevert, namelijk de dadels. Die vrucht brengt hij in elk jaargetijde tot rijpheid en men vindt er ook steeds onrijpe aan, iets dat deze boom met verscheidene andere gemeen heeft. Hoe zullen de kinderen Israëls zich aan deze verkwikt hebben. De boom werpt zijn loof nooit af, zoals andere bomen, maar is ten allen tijde even groen als vruchtbaar. Zijn bladeren hebben een aanzienlijke grootte en een schone gedaante; het was werkelijk een aangenaam gezicht voor Israël, dat lange tijd niets dan rotsen, zand en kei had gezien.

De palmbomen worden zeer hoog en groeien opwaarts, toch zijn zij gemakkelijk te beklimmen, terwijl hun schors een soort van ladder vormt. Zij bereiken een zeer hoge ouderdom, en indien men ze afkapt, groeien zij toch weder opwaarts.

Men heeft ook bij de palmboom opgemerkt, dat hij nog meer omhoog streeft, als men hem met een zware last bezwaart; en zich gedurig in de hoogte werkt, als hij tegengehouden wordt. Zijn takken dienen tot vreugde- en overwinningsteken; daarom wordt ook in Openb. 7 de triumferende gemeente in de hemelen als met palmen in de handen afgebeeld. Zelfs in de tempel was beurtelings een palmboom en dan weder een cherub afgetekend.

En deze schone bomen waren te Elim in grote menigte. Hier was het goed te zijn, daar had men wel tabernakelen willen maken.

De gelijkvormigheid van de palmbomen met de ware christenen zal uw opmerkzaamheid niet ontgaan zijn. Deze legerplaats dient ten bewijze, dat het ware christendom niet alleen lijden, maar ook hartelijk verblijden medebrengt, dat het niet slechts verloochening, lijdzaamheid en een gewillig opnemen van het kruis eist, maar ook grote verkwikkingen verschaft, die wat mate en reinheid betreft buiten het christendom niet gevonden worden.

Droefheid en zuchtigen moeten van tijd tot tijd wegvlieden en vreugde en genot de gelovigen vervullen. Wordt de palmboom enige tijd omlaag gehouden, dan geeft de drukking terugwerking en de boom schiet naar zijn natuur weder omhoog. Daarom bemoedigen de gelovigen elkander in hun lijden met een zeker en spoedig daaropvolgend verblijden.

“Wat buigt gij u neder, o mijn ziel,” zegt David, “en wat zijt gij onrustig in mij? Hoop op God; want ik zal Hem nog loven; Hij is de menigvuldige verlossing mijns aangezichts en Mijn God.” “Verblijdt u niet over mij, o mijn vijandin, wanneer ik gevallen ben, zal ik weder opstaan,” zegt de kerk (Micha 7), en Petrus verzekert: “Gij zult u verheugen met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde;” hetgeen niet enkel van het toekomstige leven te verstaan is.

In de levensgeschiedenis van Jezus komt het ten minste eenmaal voor. In die ure verheugde Zich Jezus in den geest! Ook bij de christenen is de blijdschap zeer onderscheiden. Nochtans is het hun plicht, zich te verblijden, ja, zich te allen tijde te verblijden. Inderdaad een zeer aangename plicht; tot wezenlijke beoefening er van wordt echter zeer veel vereist, en door de gelovigen wordt die plicht dan ook in onderscheiden mate beoefend.

Men vindt er onder hen, die als op een effen pad geleid worden, wier uit- en inwendige toestand, wier karakter en lichamelijke hoedanigheden, evenals de genade, die in hen leeft, samenwerken met de omstandigheden, waarin zij verkeren, om hen in een gelijkmatige helderheid te laten voortwandelen. Zij zijn evenmin onderworpen aan een bijzonder lijden als dat zij zouden uitmunten in betuigingen van blijdschap, en worden alzo op een gewenste middenweg gehouden.

Aan de andere kant vindt men er ook, die zelden en dan nog slechts voor korte tijd zich kunnen verblijden, bij welken juist alles even ongunstig samenwerkt, als gunstig bij de eersten. Hoe ziet gij zo treurig? Dat is meestal de vraag, die men tot hen richten moet, terwijl zuchten of klagen hun meest gewone bezigheid is.

Zij zijn, zoals in Psalm 102 gezegd wordt: "Ik ben een roerdomp der woestijn gelijk geworden, ik ben geworden als een steenuil der wildernis, als een eenzame mus op het dak!"

En Heman klaagt (Ps. 88): "Van der jeugd aan ben ik bedrukt en doodbrakend!"

Zij gelijken niet de opwaarts staanden, altijd groenende en vruchtdragende palmboom, maar zij groenen slechts als het gras of gelijken op een gekrookt riet en rokende vlaswiek. Dat zijn de versaagde harten, die met nadruk moeten opgewekt worden, om getroost en goedsmoeds te zijn. Elk hard of snijdend woord brengt hun siddering aan, en zelfs de troost moet hun op een zeer zachte wijze worden toegediend, zal hun bekommering er niet door vergroot worden.

Zij gelijken op mensen, die zwak van gezicht zijn, en slechts een zeer zacht licht verdragen kunnen, zullen zij niet geheel blind worden. Er zijn ook vreesachtige, blode zielen, die dikwijls anderen evenzeer tot een plaag zijn als zichzelf, met welke men lijdzaamheid moet oefenen, dewijl zij ook dikwijls over anderen veel te vitten hebben en eigzinnig zijn. Kleinigheden gelden menigmaal bij hen voor zaken van groot gewicht; zij gelijken de zodanigen, die zeiden: Raak dit en dat niet aan, smaak dat niet! terwijl zij in veel gewichtiger zaken niet zelden al te toegevend zijn en in een zonderlinge tegenspraak met zichzelf geraken. Zij zijn niet zozeer voor hun eigen personen vreesachtig, maar verlangen ook van anderen, dat zij even onvrij en schroomvallig zijn zullen als zij.

Moeten deze minder vreesachtig, dan moeten anderen meer gebonden en beperkt zijn; want zij vallen in de tegenovergestelde misslag en moeten voorzigtiger worden. Hun verkeer, hun gesprekken en hun handelswijze hebben wel niets vreesachtigs, maar iets lichtsinnigs, wat bij het christendom even weinig of nog minder tepas komt dan die vreesachtigheid, vooral als zij op een trotse wijze op hen nederblijkt.

Wordt der wereld niet gelijkvormig, dat is een vaste regel van het christendom, en men mag de christelijke vrijheid niet tot een dekmantel voor het boze maken, of haar misbruiken, om het vlees de ruime teugel te vieren. Het staat zonder twijfel zeer

bedenklijk met hen, die zonder daartoe geroepen te zijn zich in elk gezelschap kunnen mengen; in de wereldse genoegens, al worden zij niet rechtstreeks zonden genoemd, en stiptelijk door het Woord Gods verboden, al kunnen ze ook op een schijnbare wijze verontschuldigd worden, toch delen, en het volstrekt niet nodig achten, ook in hun wandel de wereld niet gelijk te worden.

Dat alles verraadt een lichtzinnige gemoedsgesteldheid en stemt volstrekt niet met de ernst en ijver der Godzaligheid overeen. Zij moet niets duisters hebben, maar ook niets lichtvaardigs, en als er een van beiden zijn moet, dan is het eerste nog beter dan het laatste.

Evangelische vrijheid is een dierbaar pand, doch zij is niet zonder wetten, maar in de wet van Christus en door Zijnen Geest geleid. Men vindt christelijke zielen, die zulke sterke afwisselingen van blijdschap en leed hebben, dat zij plotseling uit de strenge winter in een aangename lente en weder uit de vrolijkste lente in het ruwste jaargetijde overgebracht worden.

Nu eens komt het kruis van Jezus Christus in de volle verklaring des Heiligen Geestes voor hun ogen. Zij drinken zich zat uit de kristallen stroom, die van dat kruis uitgaat. Zij zien hun verkiezing der genade in de heilige tekenen aan Zijn handen en voeten. Dat daar de misdaden zijn verzoend, dat daar de zonden des ganse lands ineens zijn weggedaan, dat door die ene offerande alles volmaakt is, dat ligt zo klaar voor hen, als Kanaän voor Mozes op Nebo.

Geen windje van twijfelzucht is er te voelen, geen tochtje rimpelt de spiegelgladde oppervlakte van de zee des gemoeds, waarin de Zon der genade zich in hare pracht spiegelt; geen onreine begeerte maakt het heldere water troebel, en er rijst een balsemgeur van hemelsgezindheid zacht omhoog.

Maar het duurt niet lang, of de geschiedenis van de nood op de zee van Gennésareth vernieuwt zich bij hen. De Meester legt Zich te slapen. Vijandelijke winden beroeren de zee. Zij vult met hare woedende golven het wankelende scheepje, en naar het schijnt, is het geloof en de hoop het eerste, dat zij wegspoelen; men hoort tenminste slechts het geschreeuw: “Meester, Meester! wij vergaan!” dat meer het gekerm der vertwijfeling dan het angst- en hulpgeroep van het worstelend, toevluchtnemend geloof gelijkt, zodat de Meester Zelf vraagt: Waar is uw geloof?

Op een wonderbare wijze grenzen bij deze zielen zomer en winter aan elkander, en zij bevinden zich in de enen of anderen, zonder dat men altijd de overgangen en trappen aanwijzen kan. Maar hoe zeldzaam zijn de zielen, die, zoals Jakobus zegt, in de wet der vrijheid zulk een inzicht hebben, dat zij daarin blijven, bij wien een vaste en gestadige toestand aangetroffen wordt.

Zeker, het is God alleen, Die ons in het christendom bevestigt; maar het is toch geen onmogelijke zaak, die uit genade ook hun deel kan worden, dat zij het wezenlijk Paulus op een blijvende wijze kunnen nazeggen: “Ik heb een welbehagen in zwakheden, in smaadheden, in noden, in vervolgingen, in benauwdheden om Christus’ wil. Want als ik zwak ben, dan ben ik machtig” (2 Cor. 12:10). Ik ben verzekerd, dat slechts dit gebod nodig is: Schept nu en Jesaja 12 wordt vervuld: “Juich en zing vrolijk, gij inwoneres van Sion; want de Heilige Israëls is groot in het midden van u!”

De verheuging en blijdschap van de ware christen hebben een oorzaak, namelijk: de heilverdiensten van Christus, en vooral Zijn tranen en droefheid, Zijn angst en verlaten zijn van God; daardoor heeft Hij het voor Zijn volk verworven, dat het zich verheugen mag met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde. Gelijk Hij zo genadig was, om arm te worden, daar Hij rijk was, opdat wij door Zijn armoede rijk zouden worden, zo heeft Hij, daar Hij vreugde had kunnen hebben, Zich aan de grootste droefheid overgegeven, opdat wij door Zijn droefheid verblijd zouden worden.

Hij heeft een volmaakte verzoening teweeggebracht. Alzo mag niemand zich verwonderen, wanneer zondaars dagelijks en hartelijk daarover verblijd zijn. De blijdschap der christenen heeft allerlei oorsprong. Niet wereldse, aardse of zelfs zondige dingen, niet wat men geoorloofde genoegens noemt zijn het, die hun blijdschap uitmaken, of waaruit zij voortvloeit. Het is de Heilige Geest, Die hen vrolijk maakt.

Zijn verblijd maken is dus gans onafhankelijk van uiterlijke en vergankelijke dingen. Lichamelijke bezwaren, de gesloten deuren der kerkers, martelingen, die hun aangedaan worden, kunnen den Heiligen Geest niet verhinderen, het hart der christenen te bezoeken, zodat de rechtvaardige ook temidden van de dood goedsmoeds is, en in ketenen en banden ook lofliederen kan aanheffen.

Daarom is het een blijdschap, die niemand van hem nemen kan en die Christus Zijn blijdschap in hen noemt. Maar daarom begrijpt de wereld hun vreugde niet, dewijl zij den Heiligen Geest niet kent en niet heeft. Daarom gebeurt het ook dat zielen zo diep in het treuren en versagen gedompeld zijn, dat zij niet anders denken, dan dat zij zich wel nimmer weder verblijden kunnen, en toch dikwijls eer zij het vermoeden, weder met blijdschap worden aangegord en uitroepen: "Ik ben zeer vrolijk in den Heere, mijn ziel verheugt zich in mijn God; want Hij heeft mij bekleed met de klederen des heils, den mantel der gerechtigheid heeft Hij mij aangedaan; gelijk een bruidegom zich met priesterlijk sieraad versiert en een bruid zich versiert met haar gereedschap" (Jesaja 61).

Overigens werkt de Heilige Geest de blijdschap in een heilige orde, zo namelijk: dat de treurigheid der boetvaardigheid bij aanvang en allerlei aanvechtingen bij voortgang voorkomen. De verootmoedigden en vernederden worden verhoogd en Christus is gekomen, om slechts de treurigen te troosten. De blijdschap der christenen heeft allerlei drijfveren.

Nu eens spreidt zij zich zover uit, dat ook de schoonheid der natuur, de zegen in de tuinen en velden, de voorrechten van de toestand, waarin men leeft, de bevrijding uit een tijdelijke bezoeking en dergelijke het hart tot heilige blijdschap stemmen. Dan weder is het een boek, een leerrede, een versje, een Bijbeltekst, een gesprek, dat zodanige liefelijke openbaringen teweegbrengt, dat de ziel weder de snaren grijpt van hare harp, die zij aan de wilgen had gehangen.

Het Avondmaal des Heeren, de vertegenwoordiging der liefde Gods, der genoegdoening van Christus, de overdenking van de wonderbare wegen des Heeren kunnen dikwijls het gemoed bijzonder vervrolijken, dewijl de Vriend door deze breuk heen ziet.

Op een andere tijd blijft het onder alles droog en dor, ten bewijze, dat de middelen alleen het niet doen, maar dat het de Heilige Geest is, Die levendmaakt. Deze blijdschap der christenen heeft ook bij hen allen enerlei werking. De blijdschap in den Heere is uw sterkte, zegt Nehemia. Ik zal den weg Uwer geboden lopen, als Gij mijn hart verwijdt zult

hebben, zegt David, en wenst dat zijn mond den Heere mocht roemen met vrolijke lippen.

Gelijk hij zeggen kon: Die al uw zonden vergeeft, Die al uw krankheden geneest, zegt hij ook: Loof den Heere, mijn ziel, en al wat binnen in mij is Zijn heilige Naam.

Toen de Galatiërs zich zo zalig gevoelden, hadden zij zelfs de ogen willen uitgraven; de Hebreëen droegen met blijdschap de beroving hunner goederen, en vrolijk gingen de gezegende apostelen van het aangezicht van de raad heen, dewijl zij verwaardigd waren geworden, om de naam van Jezus smaadheid te lijden. Daarom bidt David met recht: De vrijmoedige Geest ondersteune mij. Dat is tegelijk een gewillige Geest, Die alles, ook het zwaarste licht maakt.

Hoe wenselijk is het dus, dat er toch van tijd tot tijd zulke Elims komen, en wie gunt het de kinderen Israëls niet, dat zij eens kunnen uitrusten, nadat zij drie dagen lang op een moeilijke kleiachtige grond hadden moeten wandelen, zonder ook slechts des nachts rust te kunnen genieten. Nochtans mogen zij zich hier niet lang ophouden; de leus is alweder: voorwaarts.

Elim heeft de opgegeven betekenis van Sterken.

Maar aan wien wordt dan deze naam gegeven? Aan de legerplaats, of aan de gelegerden? Waarom niet voornamelijk aan de laatsten? Want zeker is Israël sterk. Het heeft immers zijn naam juist daarvan, dat het met God en mensen geworsteld heeft. Hoe zou het niet sterk zijn, daar het zijn sterkte in den Heere heeft, op Wien het vertrouwt en hoopt, en also steeds nieuwe kracht ontvangt?

Wie zal hen overwinnen, daar de Heere voor hen strijdt? Zou het niet zegepralen, daar de Heere Zelf Zijn zwaard is? Alle dingen zijn immers mogelijk hem, die gelooft. En hoe zou het hun ook gaan, als zij niet zo sterk waren, daar de duivel, de wereld en hun eigen vlees en bloed niet ophouden hen aan te vechten? Is er tot een zaak, of tot een onderneming moed en sterkte nodig, dan is dit inderdaad over het christendom een noodzakelijk vereiste.

Al waren het ook dat alle ondernemingen mislukten, met het christendom mag het ons niet mislukken; want daarvan hangt alles af: ons leven en eeuwig heil. Al is het dat ook oorlogen mislukken, veldslagen verloren worden, vloten vergaan, landen zinken en steden verbranden, dat zijn tijdelijke dingen.

Maar als Israël een nederlaag lijdt, een veldslag verliest, zo mag en kan hem toch de overwinning niet ontgaan, en zijn schip moet, in weerwil van al de onstuimigheid, de haven bereiken.

Het heeft also kracht nodig, en dat wel een alles overwinnende, ja zelfs onverwinbare, zich steeds vernieuwende kracht. En deze bezit het ook inderdaad. Alle instrument, dat tegen hen bereid wordt, zal niet gelukken en alle tong, die tegen hen in het gericht opstaat, zullen zij verdoemen; dit is de erve der knechten des Heeren en hun gerechtigheid is uit Mij, spreekt de Heere. In dit alles zijn wij meer dan overwinnaars, dat is hun heldenroem.

Elim: de Sterken.

Omgordt u, gij volken, doch wordt verbroken. Beraadslaagt een raad, doch hij zal vernietigd worden. Want hier is Immanuël! Ja, was Israël niet in Elim gelegerd, het ware reeds lang met hen gedaan geweest, zodat men wellicht niet eens weten zou, dat er ooit

een Christus en christenen in de wereld geweest waren. Ja, ten ware de Heere niet met en bij ons was, zo zegge Israëel, ten ware de Heere niet bij ons was als de mensen tegen ons opstonden, zij zouden ons levend verslonden hebben, de wateren zouden ons overlopen hebben, een stroom zou over onze ziel gegaan zijn (Ps. 124).

De beekjes der rivier zullen verblijden de stad Gods, het heiligdom der woningen des Allerhoogsten, God is in het midden van haar, zij zal niet wankelen (Ps. 46). Christenen zijn sterken, die iets uitrichten.

Maar ook ten anderen kan van het christendom op wonderbare wijze gezegd worden, dat tot geen zaak minder moed, kracht en kloekheid vereist wordt dan tot deze. De verspieders, die het land Kanaän bespied hadden, zeiden: “Wij zijn als mieren tegenover deze inwoners!” En daarna zegt God Zelf, dat het wezenlijk alzo was.

Jozua sprak dit ook niet tegen, maar beweerde, dat zij niettegenstaande dat alles hen als brood wilden opeten. In een geestelijke betrekking zeide dezelfde dierbare man daarna: Gij kunt den Heere niet dienen, hoewel hij van zichzelf en zijn huis zegt: Wij zullen den Heere dienen. Er werd alzo daartoe geen kracht vereist, hoe zou het anders ook Paulus gegaan zijn, die niet in staat was iets goeds te denken; en David, die zo onmachtig was, dat hij niet spreken kon; ook Agur, die niet wist, wat heilig is; de Romeinen, die niet wisten, wat zij bidden moesten.

Maar als wij zeggen: tot geen onderneming wordt minder kracht vereist, dan verstaan wij daarmee zulk een kracht, heldhaftigheid en kloekheid, die wij reeds vooraf bezitten en als een kapitaal in de handel zouden moeten aanbrengen, alzo die niet bij Jezus eerst behoeften te zoeken, of Hem daartoe gelovig aan te nemen.

Mijn raad en mijn krachten moet veeleer geheel verdwijnen, dan verheerlijkt zich de almachtige genade in en aan mij. Zijt sterk, zegt Paulus, maar hij voegt er ook bij: in den Heere en in de sterkte Zijner macht. De Heere is met u, zeide de engel tot Maria. En dat is juist; zo zegt de apostel: Ik vermag alle dingen door Christus, Die mij kracht geeft.

Israëel vond alzo te Elim twaalf fonteinen en zeventig palmbomen; het getal waterfonteinen stemt met het getal der twaalf apostelen, en het getal palmbomen met dat der zeventig discipelen overeen, welke Jezus volgens Lukas 10, behalve de twaalf, uitzond.

Gelijk nu alles wat de kinderen Israëls wedervoer een voorbeeld voor ons is, alzo ook dit. Hun vijfde legerplaats tekent alzo het standpunt des Evangelies, dat eerst door de twaalf apostelen en zeventig discipelen verkondigd werd, en uit genade en barmhartigheid Gods ook onder ons nog gehoord wordt, namelijk: “Dat het is een getrouw woord en aller aanneming waardig, dat Jezus Christus in de wereld gekomen is om de zondaren zalig te maken.”

Dit Evangelie vormt de waterrijke, schaduwachtige en vervrolijkende plaats voor de vermoeide en belaste zielen, die zich op de keiachtige grond te Etham afgetobd en aan alles gebrek geleden hebben. Hier luidt het tot hen: Eet en drinkt tot verzadiging. Hier valt de hitte der zon niet op hen.

De wet met haar eisen en bedreigingen beangst hen niet meer, door hun toe te roepen: Doe dat, en gij zult leven; en te vervloeken, die niet onderhoudt alles wat geschreven staat in het boek der wet, dat hij dat doe. De heerlijkheid der Goddelijke majesteit bliksemt hen niet meer als een verterende gloed tegemoet, die hen doet uitroepen: Wee

mij, ik verga! want het brandoffer is zichtbaar, waarop het offer der verzoening vlamt, en de engel met het vuur, die zegt: Uw misdaad is van u weggenomen, en uw zonden is verzoend.

Gelijk de palmbomen, als beeld van overwinning en vrede, liefelijk suizen en de kronkelende bronnen door hun luidruchtig geborrel aangenaam verkwikken en stillen, en hier en ginds een wakkere ree of een moedig hert drinkt of graast, alzo daalt onder de overwinningspalm des Gekruisten en Verrezenen een balsemende vrede in de ziel; het schuchtere vee wordt er heengelokt, het hert, dat zolang naar vers water smachtte, drinkt, en alles wat de ziel aanschouwt, verkwikt haar tegelijk.

Met één woord: alles wat dit palmbos voor Israël na zulk een moeitevolle reis verkwikkelijks mocht hebben, vindt men nog veelmeer wezenlijk in het Evangelie, zodra een verootmoedigde ziel het in het licht des Heiligen Geestes leert verstaan.

Nochtans, geliefden! dat alles is Kanaän nog niet, al is het ook een geringe voorsmaak en een flauwe afschaduwning er van. Wat moet toch het wezenlijke Kanaän zijn, waar de heldere stroom des levende waters aan beide zijden met bomen beplant is, die twaalf verschillende vruchten dragen; waar geen andere afwisseling plaats vindt, dan die het zalig genot verhoogt. Ja, wat geen oog gezien en geen oor gehoord heeft, dat heeft God bereid dengenen, die Hem liefhebben.

Ja, wij reizen. Wij verlaten Egypte met al zijn pracht en genot, en spoeden ons naar Kanaän. Trek ons maar, Heere, opdat wij U nalopen. Amen.